

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7MCdo/5/2014
Identifikačné číslo spisu:	5109230166
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5109230166.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky C. bytom X., zastúpenej JUDr. Magdou Poliačikovou, advokátkou, s.r.o., so sídlom Žilina, Národná č. 17, proti odporkyni Žilinská teplárenská, a.s., so sídlom v Žiline, Košická č. 11, zastúpená Mgr. Richardom Karkóom, advokátom, so sídlom v Žiline, Sad na Studničkách č. 1029/32, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 208/2009, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013, sp. zn. 5 Co 447/2012 a rozsudku Okresného súdu Žilina z 21. júna 2012, sp. zn. 2 C 208/2009 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013, sp. zn. 5 Co 447/2013 ako aj rozsudok Okresného súdu Žilina z 21. júna 2012, č. k. 2 C 208/2009-285 v časti výroku o úroku z omeškania, vo výroku určenia povinnosti odporcu uhradiť Slovenskej republike znalečné v sume 194,- eur z r u š u j e a vec vracia v rozsahu zrušenia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom z 21. júna 2012, č. k. 2 C 208/2009-285 zaviazal odporkyňu uhradiť navrhovateľke sumu 5 567,12 eur spolu s úrokom z omeškania 9 % zo sumy 5 567,16 eur od 1.10.2009 do zaplatenia. Zaviazal odporkyňu uhradiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia v sume 2 606,- eur na účet jej právnej zástupkyne, nahradiť navrhovateľke zálohu na znalečné vo výške 100,- eur a súdny poplatok v sume 294,50 eur do troch dní. Ďalej zaviazal odporkyňu uhradiť Slovenskej republike znalečné v sume 194,- eur do troch dní. V odôvodnení uviedol, že medzi účastníkmi bolo nesporné, že odporkyňa užíva nehnuteľnosti, ktoré patria do vlastníctva navrhovateľky. Odporkyňa nepreukázala, že by navrhovateľka, prípadne jej právni predchodcovia udelili súhlas s užívaním sporných pozemkov. Súd zároveň konštatoval, že predmetom konania je výška nájmu za pozemky. Na základe znaleckého posudku bola určená výška nájmu za pozemky. Navrhovateľka v súvislosti so znaleckým posudkom doplnila žalobný návrh, v zmysle ktorého sa domáhala nájomného za štyri roky, t. j. za obdobie od 20.10.2007 do 20.10.2011, vo výške 1 394,79 eur ročne. Úroky z omeškania priznal podľa § 517 ods. 2 O.s.p., keď vychádzal z výzvy navrhovateľky adresovanej odporkyni 14. septembra 2009 na uhradenie bezdôvodného obohatenia, nájomného za užívanie pozemkov. O trovách konania rozhodol podľa § 142

ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žilina na odvolanie odporkyne rozsudkom z 28. mája 2013, sp. zn. 5 Co 447/2012 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Konštatoval, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil rozhodné skutočnosti pre posúdenie veci, riadne zistil skutkový stav a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, s ktorým sa odvolací súd plnom rozsahu sa stotožnil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu odporkyne a mimoriadnym dovolaním napadol rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013, č. k. 5 Co 447/2012-317 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 21. júna 2012, č. k. 2 C 208/2009-285 v celom rozsahu s poukazom na § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa jeho názoru bol týmito rozhodnutiami porušený zákon, a preto navrhol uvedené rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie. Navrhovateľka sa v žalobnom návrhu z 20. septembra 2009 domáhala uloženia povinnosti odporkyni zaplatiť navrhovateľke sumu 4 915,06 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % z uvedenej sumy od 1. októbra 2009 do zaplatenia a trovami konania. Uvedená suma mala predstavovať bezdôvodné obohatenie odporkyne spočívajúce v užívaní pozemkov patriacich navrhovateľke za obdobie od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2009. Podaním z 23. septembra 2011 navrhovateľka rozšírila svoj návrh tak, že žiadala bezdôvodné obohatenie za obdobie štyroch rokov, teda od 20. októbra 2009 do 20. októbra 2011 a zároveň sa domáhala uloženia povinnosti odporkyni zaplatiť navrhovateľke sumu 5 567,16 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % z uvedenej sumy od 1. októbra 2009 do zaplatenia. Rozšírenie návrhu navrhovateľky bolo doručené odporkyni na pojednávaní 19. apríla 2012, na ktorom zároveň súd pripustil zmenu návrhu. Súd prvého stupňa rozhodol o žalobnom návrhu navrhovateľka v zmysle rozšíreného návrhu. Krajský súd v Žiline na odvolanie odporkyne rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Poukázal na ustanovenia § 1, § 2, § 3 O.s.p., § 451 ods. 1/, § 451 ods. 2/, § 488, § 489, § 517 ods. 1/, § 517 ods. 2 a § 563 Občianskeho zákonníka, ktorými ustanoveniami sa súdy v predmetnej veci neriadili. Nesprávne právne posúdili moment, v ktorom sa odporkyňa dostala do omeškania s plnením bezdôvodného obohatenia v časti rozšírenia návrhu navrhovateľky, t. j. za obdobie od 21. októbra 2009 do 20. októbra 2011. Navrhovateľke priznali úrok z omeškania z celej sumy (bezdôvodné obohatenie za obdobie od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2011) vo výške 9 % od 1. októbra 2009. Pri určovaní dňa od ktorého priznal navrhovateľke úrok z omeškania mal súd dôsledne rozlišovať, v ktorej časti istiny a ktorým dňom sa dostala odporkyňa do omeškania a teda v časti rozšíreného návrhu mal priznať navrhovateľke úrok z omeškania až od 21. apríla 2012. Splatnosť pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia nie je zákonom stanovená a nebola ani medzi účastníkmi dohodnutá. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. marca 2001, sp. zn. 25 Cdo 2895/99. Konajúce súdy nesprávne právne posúdili moment vzniku bezdôvodného obohatenia za časové obdobie v časti rozšíreného návrhu a následne nesprávne určili deň, kedy sa odporkyňa dostala do omeškania. Poukázal tiež na skutočnosť, že súd prvého stupňa v časti rozhodovania o trovách znaleckého dokazovania zaviazal v priebehu konania zhodne obidvoch účastníkov konania na zaplatenie zálohy vo výške 100,- eur. Následne odporkyni ako neúspešnej v spore určil nielen povinnosť uhradiť znalečné vo výške 194,- eur, ale aj nahradiť navrhovateľke zálohu za znalečné vo výške 100,- eur. Celková úhrada odporkyne za znalečné teda činí 394,- eur aj napriek skutočnosti, že súd priznal znalcovi znalečné za vypracovanie znaleckého posudku a účasť na pojednávaní v sume 294,- eur.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení žiadala mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť. Súhlasila s rozhodnutím oboch súdov pokiaľ ide o rozhodnutie o úroku z omeškania. Bezdôvodné obohatenie vzniklo odporkyni od septembra 2007 do septembra 2011, pričom aritmetickým priemerom obdobia štyroch rokov, za ktoré sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia je práve dátum 1. októbra 2009. Uviedla tiež, že ak by aj bolo mimoriadne dovolanie dôvodné, tak by bol dôvod na zrušenie časti výroku týkajúceho sa úrokov z omeškania, prípadne zrušenie III. Výroku týkajúceho sa povinnosti odporkyne uhradiť Slovenskej republike znalečné v sume 194,- eur. Dôvod na zrušenie celého rozsudku súdu prvého stupňa a súdu druhého stupňa daný nie je.

Odporkyňa súhlasila s mimoriadnym dovolaním a navrhla rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s

rozsudkom odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Poukázala na to, že nesprávnosť a nezákonnosť týchto rozhodnutí spočíva aj v ďalších závažných skutočnostiach a to v nesprávnosti a nezákonnosti znaleckého posudku, ich arbitrárnosti v časti o výške bezdôvodného obohatenia. Podľa jej názoru súd pochybil aj v časti rozhodnutia o náhrade trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Dovolací súd v prvom rade skúmal v akom rozsahu mimoriadnym dovolaním generálny prokurátor napadol rozhodnutia oboch súdov. Generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadnym dovolaním napadol rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013, č. k. 5 Co 447/2012-317 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 21. júna 2012, č. k. 2 C 208/2009-285 v celom rozsahu s poukazom na § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. S prihliadnutím na obsah mimoriadneho dovolania ako aj § 41 ods. 2 O.s.p. (každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený, vyplynulo, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie iba voči častiam výrokov, ktorým bolo rozhodnuté o úroku z omeškania a ktorým bola určená povinnosť odporcu uhradiť Slovenskej republike znalečné.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa § 243e ods. 2 O.s.p. mimoriadne dovolanie možno podať len proti tomu výroku súdneho rozhodnutia, ktoré účastník konania, osoba dotknutá týmto rozhodnutím alebo osoba poškodená týmto rozhodnutím súdu namieta.

Podľa § 243e ods. 3 O.s.p. generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov (§ 242 ods. 2).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadnym dovolaním napadol rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013, č. k. 5 Co 447/2012-317 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 21. júna 2012, č. k. 2 C 208/2009-285 v celom rozsahu s poukazom na § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. S prihliadnutím na obsah mimoriadneho dovolania ako aj § 41 ods. 2 O.s.p. (každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený), z ktorého vyplynulo, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie iba voči častiam výrokov, ktorým bolo rozhodnuté výroku o úroku z omeškania a voči výroku, ktorým bola určená povinnosť povinnosti odporcu uhradiť Slovenskej republike znalečné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd viazaný nielen rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.). Obligátorne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ tieto mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 vetu druhú O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z

procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ § 237 O.s.p. (či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

V mimoriadnom dovolaní sa neuvádza, že konanie v danej veci má byť postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a z obsahu spisu jej existencia nevyplýva, preto ani dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. nie je daný.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvého stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

K námietke v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, že rozsudky súdu prvého stupňa i súdu odvolacieho spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V mimoriadnom dovolaní sa v podstate uvádza, že súdy pri rozhodovaní o úrokoch z omeškania nezohľadnili, že navrhovateľka podaním z 23. septembra 2011 rozšírila svoj návrh z obdobia dvoch rokov (od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2009) na obdobie štyroch rokov (teda aj za roky od 20. októbra 2009 do 20. októbra 2011) a domáhala sa úrokov z omeškania z celej žalovanej sumy od 1. októbra 2009. Rozšírenie návrhu navrhovateľky bolo doručené odporkyni na pojednávaní 19. apríla 2012, na ktorom zároveň súd pripustil zmenu návrhu. Súdy teda nesprávne právne posúdili moment, v ktorom sa odporkyňa dostala do omeškania s plnením bezdôvodného obohatenia v časti rozšírenia návrhu navrhovateľky, t. j. za obdobie od 21. októbra 2009 do 20. októbra 2011. Navrhovateľke priznali úrok z omeškania z celej sumy (bezdôvodné obohatenie za obdobie od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2011) vo výške 9 % od 1. októbra 2009. Pri určovaní dňa od ktorého priznal navrhovateľke úrok z omeškania mal súd dôsledne nerozlišovať, v ktorej časti istiny a ktorým dňom sa dostala odporkyňa do omeškania. V časti rozhodovania o trovách znaleckého dokazovania zaviazal v priebehu konania zhodne obidvoch účastníkov konania na zaplatenie zálohy vo výške 100,- eur. Následne odporkyni ako neúspešnej v spore určil nielen povinnosť uhradiť znalečné vo výške 194,- eur, ale aj nahradiť navrhovateľke zálohu za znalečné vo výške 100,- eur. Celková úhrada odporkyne za znalečné teda činí 394,- eur aj napriek skutočnosti, že súd priznal znalcovi znalečné za vypracovanie znaleckého posudku a účasť na pojednávaní v sume 294,- eur.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia i rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že navrhovateľka, aj s prihliadnutím na doplnený návrh, sa táto domáhala nájomného za obdobie od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2011. V časti úrokov z omeškania uviedli, že navrhovateľka ešte dňa 14. septembra 2009 vyzvala odporkyňu aby jej uhradila titulom bezdôvodného obohatenia nájomné za užívanie pozemkov, ktorú sumu žiadala uhradiť do 30. septembra 2009. V zmysel ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vznikol navrhovateľke nárok na úroky z omeškania a to dňom 1. októbra

2009.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka dlžník, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Časom splnenia záväzku vydať bezdôvodné obohatenie je prvý deň po tom, kedy ten, na úkor ktorého bol získaný (veriteľ) požiada toho, kto bezdôvodné obohatenie je povinný vydať (dlžník) o splnenie. Vo všeobecnosti tak platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľovo požiadanie, aby dlžník plnil. Iná splatnosť dlhu musí byť medzi účastníkmi dohodnutá, stanovená právnym predpisom alebo súdnym rozhodnutím.

Ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka ukladá dlžníkovi povinnosť plniť deň nasledujúci po tom, ako ho o plnenie veriteľ požiadal. Ak veriteľ vo výzve určí čas plnenia, pohľadávka sa stane splatnou uplynutím tejto doby. Za výzvu sa považuje aj návrh na začatie súdneho konania podaný veriteľom. V takomto prípade dlh sa stane splatným deň po doručení návrhu dlžníkovi.

K omeškaniu dochádza uplynutím lehoty splatnosti. Tá sa riadi hmotný právom.

Vo vzťahu k hlavnému záväzku je úrokový záväzok vedľajší, akcesorický. Povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania začína prvého dňa omeškania a nemôže trvať dlhšie, než trvá záväzok hlavný, ktorého premetom je pohľadávka veriteľa a jej zodpovedajúci dlh dlžníka.

Vzhľadom k tomu, že pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je v občianskom zákonníku určená doba splnenia, je treba vychádzať z toho, že ten, kto je povinný bezdôvodné obohatenie vydať (dlžník) je povinný plniť prvý deň po tom, čo bol veriteľom o splnenie požiadaný. Ak nedošlo k požiadaniu dlžníka skôr, je treba za kvalifikovanú výzvu považovať žalobný návrh. Dňom splatnosti pohľadávky je potom deň po doručení tohto žalobného návrhu odporcovi (žalovanému).

Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka uplatnila svoj nárok žalobným návrhom z 20. septembra 2009, ktorým sa domáhala uloženia povinnosti odporkyni zaplatiť navrhovateľke sumu 4 915,06 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % z uvedenej sumy od 1. októbra 2009 do zaplattenia a trovami konania. Uvedená suma predstavovala bezdôvodné obohatenie odporkyne spočívajúce v užívaní pozemkov patriacich navrhovateľke za obdobie od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2009. Podaním z 23. septembra 2011 navrhovateľka rozšírila svoj návrh a žiadala bezdôvodné obohatenie za obdobie štyroch rokov, teda od 20. októbra 2007 do 20. októbra 2011 a zároveň sa domáhala uloženia povinnosti odporkyni zaplatiť navrhovateľke sumu 5 567,16 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % z

uvedenej sumy od 1. októbra 2009 do zaplattenia. Rozšírenie návrhu navrhovateľky bolo doručené odporkyni na pojednávaní 19. apríla 2012, na ktorom zároveň súd pripustil zmenu návrhu.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že navrhovateľka dňa 14. septembra 2009 vyzvala odporkyňu na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od rokov 2007 až 2009 do 30. septembra 2009, nevyplýva však ani v konaní navrhovateľka nepreukazovala, že by odporkyňu vyzvala o vydanie bezdôvodného obohatenia pred podaním rozširujúceho žalobného návrhu aj za obdobie od 20. októbra 2009 do 20. októbra 2011. Treba preto za kvalifikované požiadanie považovať rozširujúci žalobný návrh. Dňom zrochnosti pohľadávky uplatnenej v rozširujúcom žalobnom návrhu nebude však deň nasledujúci po podaní tohto rozšírenia žaloby na súde, ale deň po doručení tohto rozširujúceho žalobného návrhu odporkyni. Úroky z omeškania sa nepriznávajú odo dňa podania žalobného návrhu na súde, ale v závislosti na čase, kedy sa dlžník dostal do omeškania.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov nižších stupňov v časti o úrokoch z omeškania spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci a že generálny prokurátor dôvodne podal mimoriadne dovolanie, keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu v časti o úrokoch z omeškania zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 a 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom rozhodnutí o určení povinnosti uhradiť znalečné vo výške 194,- eur.

Súd prvého stupňa trovy konania vzniknuté znaleckým dokazovaním odôvodnil tým, že trovy vznikli zo sumy za vypracovaný znalecký posudok vo výške 252,- eur a za účasť znalca na pojednávaní vo výške 42,- eur, spolu 294,- eur. Obaja účastníci zaplatili zálohu na znalečné, každý po 100,- eur. Z týchto záloh boli čiastočne uhradené aj trovy znaleckého dokazovania. Odporca ako neúspešný je povinný uhradiť na účet súdu trovy znaleckého v celkovej výške 194,- eur, čo je suma po odrátaní jeho zálohy vo výške 100,- eur na znalečné. Trovy navrhovateľky odôvodnil jej úspešnosťou v konaní, preto jej prináležia trovy pozostávajúce zo zaplattenia súdneho poplatku a trov znalečného. Súdný poplatok zaplatila navrhovateľka v celkovej výške 294,50 eur a zároveň zložila zálohu na znalečné v sume 100,- eur.

Z obsahu spisu vyplýva (č. l. 176), že navrhovateľka 30. júna 2011 na účet súdu prvého stupňa zložila zálohu vo výške 100,- eur. Odporkyňa 14. decembra 2011 na účet súdu prvého stupňa zložila zálohu vo výške 100,- eur (č. l. 278). Súd prvého stupňa uznesením zo 14. septembra 2011, č. k. 2 C 208/2009-236 priznal znalci Ing. Tobiašovi Palutkovi znalečné vo výške 252,36 eur. Zároveň upravil súd, aby odmenu za vyhotovenie znaleckého posudku vyplatil znalci zo sumy 100,- eur zo zloženého preddavku na trovy znaleckého dokazovania zložené navrhovateľkou a sumu 152,36 z rozpočtových prostriedkov súdu. Znalec Ing. Tobiaš Palutka bol ako znalec vypočutý pred súdom na pojednávaní 21. júna 2012. Uznesením (č. l. 274), ktoré je súčasťou zápisnice z pojednávania z 21. júna 2012 súd priznal znalci znalečné v sume 13,28 a cestovné, ktoré vyčíslil v lehote 3 dní od vynesenia rozsudku, ktoré znalečné mu bude vyplatené z rozpočtových prostriedkov súdu. Znalec podaním z 25. júna 2012 (č. l. 276) vyčíslil znaleckú odmenu a náhradu hotových výdavkov a náhrady za stratu času vo výške 42,- eur (13,28 eur odmena a 28,94 eur hotové výdavky a náhrada straty času). Uznesením z 21.6.2012, č. k. 2 C 208/2009-280 priznal súd znalci znalečné vo výške 22,44 eur, Zároveň upravil súd, aby sumu 22,44 eur vyplatil znalci zo zloženého preddavku zloženého odporcom a zvyšok tohto preddavku 77,56 eur preúčtoval na príjmový účet súdu. V odôvodnení uznesenia uviedol, že nepriznal znalci cestovné náhrady vo výške 20,90 eur z dôvodu, že znalec nepožiadal súd o súhlas s použitím motorového vozidla a ani nepredložil potvrdenie o výške ceny PHM a technický preukaz k použitému motorovému vozidlu. Priznal mu náhradu za cestu iba vo výške 1,12 eur, lebo znalec pri výkone činnosti by musel použiť mestskú hromadnú dopravu.

Z uvedeného vyššie je nesporné že trovy na znalecké dokazovanie boli súdom priznané vo výške 274,70 eur a nie 294,- eur ako konštatuje súd prvého stupňa v rozsudku. Je tiež nesporné že súd na čiastočné zaplatenie znalečného použil preddavky navrhovateľky, ako aj odporkyne (sumou 22,44 eur zaplatené trovy znalečného za účasť znalca na pojednávaní a časť 77,56 eur bola preúčtovaná na príjmový účet súdu).

Postupom súdov oboch stupňov došlo k vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Súdovým procesným postupom odňali účastníkovi konať pred súdom.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať jeho správnosť a zároveň musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t. j. musí byť preskúmateľné. V prejednávanej veci nie je možné preskúmať správnosť postupu súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu. Ich rozhodnutia v časti priznaných trov, ktoré vznikli v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku neobsahujú dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré dospel k danému právnomu záveru, ktoré skutočnosti považovali za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzali, ktoré vzal za preukázané a ktoré nie. Napriek tomu, že odporkyňa vo svojom odvolaní poukázala na nezákonnosť výroku súdu prvého stupňa o povinnosti zaplatiť súdu prvého stupňa sumu 194,- eur, odvolací súd sa s touto odvolacou námietkou vôbec nezaoberal a ani vo svojom odôvodnení vôbec nezdôvodnil, prečo rozsudok súdu prvého stupňa aj v tejto časti potvrdil.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Hoci judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci a vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá bola v mimoriadnom dovolaní namietaná, že generálny prokurátor dôvodne podal mimoriadne dovolanie, keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu mimoriadnym dovolaním v napadnutých častiach výroky zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 a 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci.

Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (pozri primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.